

DESPRE MEȘTEȘUGUL BUTNĂRITULUI ÎN ZONA IAȘULUI

Victoria Semendeaev și Melania Ostap

În cadrul cercetărilor întreprinse între anii 1960—1966 în vederea întocmirii unui studiu privind meșteșugul butnăritului în zonele viticole din Moldova, atenția ne-a fost atrasă de orașul Iași și împrejurimile sale, unde au putut fi surprinse diferite aspecte ale dezvoltării acestui meșteșug.

Ca și alte meșteșuguri, butnăritul s-a dezvoltat în această regiune pe baza valorificării resurselor naturale — materialul lemnos — și a posibilităților de desfacere imediată a produselor, asigurate, în principal, de dezvoltarea unui alt important sector economic — sectorul viticol.

Zona Iașului, cu renumitele podgorii — Copou, Bucium, Tomești, Uricani — impunea asigurarea capacității de depozitare a vinului atât pentru consumul intern cât și pentru cerințele exportului.¹

¹ Dacă astăzi calitatea superioară a vinurilor de Iași, care au constituit din totdeauna o bogăție a acestei regiuni, este pe deplin recunoscută, în trecut vinul de Iași nu aducea venitul corespunzător calității sale. În raportul prefecturii județului Iași „asupra stării generale, financiare, economice și administrative a județului pe anul 1896” se arată: „Comerțul acestui județ ar putea enumera între obiecte de export și vinurile, care prin calitatea lor, ar putea câștiga rang pe multe piețe din străinătate, și cu toate acestea ele sînt reduse a se întrebuința numai înăuntrul țării și pe prețuri ridicole, în raport cu calitatea ce au. Podgoriile Iașului produc vinuri bune și pe unele locuri chiar superioare, dar cu toate acestea reputația lor este mult mai inferioară altor podgorii din țară. Cauza acestei nedrepte aprecieri este, după cum cred, că ele nu s-au făcut cunoscute, nu numai în străinătate, dar nici chiar înăuntrul țării, ceva mai mult încă, chiar pe unde se consumă vinul de Iași, poartă etichetele vinurilor altor podgorii d.e. în București, s'au vîdut vin de Vișan, trecând drept vin de Odobești și vin de Uricani, purtînd eticheta vinului de Nicorești.

Dacă vinurile Iașului ar fi deajuns de cunoscute, valoarea lor desigur s'ar ridica și cu aceasta ar spori și bogăția județului”. (Arh. Statului Iași, Ford Prefectura jud. Iași, dos. 71/1897.)

ÜBER DAS BÖTTCHERGEWERBE IM GEBIET VON IAȘI

Victoria Semendeaev und Melania Ostap

Um das Böttchergewerbe zu untersuchen, wurden in den Jahren 1960 bis 1966 Forschungen in den Weinbaugebieten der Moldau durchgeführt; dabei wurde unsere Aufmerksamkeit auf Iași und seine Umgebung gelenkt, wo sich Gelegenheit bot, die Entwicklung dieses Handwerks von den verschiedensten Seiten her kennenzulernen.

Wie die anderen Handwerke entwickelte sich auch die Böttcherei in diesem Gebiet auf Grund der Verwertung natürlicher Rohstoffquellen — reiche Holzvorkommen — wie auch dank der günstigen Absatzmöglichkeiten, die durch einen anderen wichtigen Wirtschaftszweig — den Weinbau — jederzeit gesichert waren.

Das Gebiet von Iași mit seinen berühmten Weinbaugebieten in Copou, Bucium, Tomești, Uricani hatte ständigen Bedarf an Gefäßen mit ausreichendem Fassungsvermögen, worin große Mengen von Wein sowohl für den eigenen Bedarf als auch für den Export aufbewahrt werden konnten.¹

¹ Die ausgezeichnete Qualität der Weine, die immer schon einen Reichtum dieses Gebietes ausmachten, ist heute voll anerkannt; in früheren Zeiten brachte er indes nicht die seiner Qualität entsprechenden Einnahmen. In dem Bericht der Präfektur von Iași über die allgemeine finanzielle, wirtschaftliche und verwaltungsmäßige Lage des Komitates im Jahre 1896 wird gezeigt, daß „der Handel in diesem Komitat auch die Weine zu Ausfuhrgegenständen zählen müßte, die sich durch ihre Qualität einen Namen auf zahlreichen Auslandsmärkten machen könnten. Die Preise, die sie innerhalb des Landes erzielen, sind im Verhältnis zu ihrer Qualität lächerlich zu nennen. Der Weinhandel von Iași bringen gute, stellenweise sogar ausgezeichnete Weine, trotzdem ist ihr Ruf bei weitem nicht so gut wie der der Weine aus anderen Landesgebieten. Der Grund für diese ungerechte Einschätzung ist, wie ich glaube, darin zu suchen, daß sie nicht nur im Ausland, sondern auch im Lande selbst nicht genügend bekannt sind. Wein aus Iași wird häufig unter anderem Namen verkauft. In Bukarest z.B. verkaufte man Weine aus Vișan als Odobeșter Erzeugnisse und die Weinflaschen aus Uricani tragen die Marke Nicorești.

Wenn die Weine aus Iași besser bekannt wären, würden sie im Werte steigen und sich die Einkünfte des Kreises vermehren. (Staatsarchiv, Iași, Bestand der Präfektur, Iași, Dos. 71/1897.)

Paralel cu cercetările pe teren, s-au cercetat și documente existente în arhive, care au confirmat continuitatea practicării acestei îndeletnicirii, din timpuri mai vechi și până în prezent.

Documente scrise care semnalează existența meșteșugului butnăritului în Moldova sînt de dată relativ recentă. Amintim documentul din anul 1411, ianuarie 6, Suceava, prin care „Alexandru v. v. Moldovei dăruiește uric m-rii Bistrița pentru sufletele înaintașilor săi și pentru sănătate Sa Satele Miticouți (Mitucovți) și Brașouți (Brașovți) și-i dă mertic anual de 10 ploboace vin, zece chile de grîu, cîte nouă postavuri, egumenului un postav și jumătate din lînă curată, precum și m-rea Bohotin care va asculta de aceasta m-re. Sfat domnesc. Blestem. Bratei logofăt”.²

Tot din documente reiese că în a doua jumătate a secolului XV, numărul meșteșugarilor în Moldova crește, iar în anul 1665 se semnalează existența breslelor de butnari. „... Sub Eustațiu Vodă Dabija, găsim zăpisul de vînzare al unor delniță de pămînt ale butnarilor din Mărații (P. Neamț) din 7 mai 1665, toți moldoveni, în frunte cu Vasilie starostea de butnari.” O asemenea breaslă exista și la Iași. „În zăpisul de vînzare din 20 mai 1667, al Vărvarei, femeia lui Ion Anegrului Butnaru pentru locul de casă din Iași ce era al alorei cu locul lui Gligorie Ceprăgarul ce iaste lăgă besearica Ghenghii (Sf. Ilie de astăzi) figurau ca martori dumnealui Gavril vătav de butari (sic) și Ion Biv vătav tij de butari.”³

Prezența breslei de butnari în Iași este apoi confirmată în documente în anul 1776⁴, menținîndu-se pînă în a doua jumătate a secolului XIX. Astfel, în „Lista numelui și a prenumelui persoanelor proclamate de starosti”⁵, pe anul 1864 apare starostele de butnari alături de care figurează și numele starostelui de cotari (fapt ce denotă folosirea pe scară largă a ambalajelor de lemn, lucrate din doage, cum

Gleichzeitig mit den Geländeforschungen wurden auch Urkunden in den Archiven eingesehen, aus denen hervorgeht, daß die Böttcherei in diesem Gebiet seit den ältesten Zeiten bis auf den heutigen Tag betrieben wurde.

Schriftliche Quellen, die das Vorhandensein der Böttcherei in der Moldau bezeugen, sind verhältnismäßig jüngeren Datums. Erwähnenswert ist eine Urkunde vom 6. Januar 1411 aus Suceava, aus welcher hervorgeht, daß der Woiwode der Moldau, Alexandru, dem Kloster Bistrița „für die Seelen der Vorfahren und seine eigene Gesundheit die Dörfer Miticouți (Mitucovți) und Brașouți (Brașovți) stiftet, die dem Kloster eine jährliche Abgabe von 10 Faß Wein, 10 Malter Weizen, neun Stück Tuch, dem Abt ein und einhalb Stück Tuch aus reiner Wolle wie auch dem Kloster Bohotin, das diesem Kloster untertan ist, zu liefern verpflichtet sind. Fürstlicher Rat, Blestem. Bratei, Kanzler”.²

Aus den Urkunden geht gleichfalls hervor, daß die Zahl der Handwerker in der Moldau in der zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts anwächst; für das Jahr 1665 sind auch Böttcherzünfte bezeugt. „Unter dem Woiwoden Eustațiu Dabija finden wir den Kaufvertrag vom 7. Mai 1665 für einige Ackerstreifen der Böttcher in Mărații (P. Neamț), alles Moldauer, an ihrer Spitze Vasilie, der Zunftvorsteher.” Eine Böttcherzunft gab es auch in Iași. „Am 20. Mai 1667 schließt Vărvara, die Frau des Böttchers Ion Anegrului Butnaru, einen Kaufvertrag für ein Grundstück, das neben dem Besitz des Gligorie Ceprăgarul, bei der Ghenghii-Kirche (heute Sf. Ilie) liegt; Zeugen sind Gavril, Zunftvorsteher der Böttcher und der ehemalige Zunftvorsteher Ion.”³

Durch weitere Urkunden aus dem Jahre 1776⁴ ist das Vorhandensein einer Böttcherzunft in Iași belegt, die bis in die zweite Hälfte des 19. Jahrhunderts bestand. So erscheint in dem „Verzeichnis der Namen und Vornamen der zu Vorstehern gewählten Personen” im Jahre 1864⁵ neben dem Zunftvorsteher der Böttcher auch der des Eichers. Das beweist, daß die aus „Dauben hergestellten“

² Catalogul documentelor moldovenești din arhiva istorică centrală a statului, vol. 1 (1387—1620), Buc., 1957, p. 14.

³ Eug. Pavelescu, *Economia breslelor în Moldova*, Buc., 1939, p. 102.

⁴ N. A. Bogdan, *Orașul Iași*, Iași, 1913, p. 242.

⁵ Arh. St. Iași, Fond Primăria Iași, dos. 100/1863, p. 37.

² Catalogul documentelor moldovenești din arhiva istorică centrală a statului, I. Band (1387—1620), Buk., 1957, S. 14.

³ Eug. Pavelescu, *Economia breslelor în Moldova*, Buk., 1939, S. 102.

⁴ N. A. Bogdan, *Orașul Iași*, 1913, S. 242.

⁵ Staatsarchiv Iași, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 100/1863, S. 37.

reiese și din numeroasele tabele de vasele cu diferite lichide — cotite la barierele orașului Iași⁶.

Importanța meșteșugului butnăritului în zona Iașului a ridicat la un moment dat problema formării de meșteri specializați. Astfel în Bucium suburbie a Iașului prin anul 1878⁷ se înființează „Școala județeană de meserii“, la început cu o singură secție — butnăria, mai târziu adăugându-se și alte secții: rotărie, fierărie, împletituri, durata de studii fiind de 4 ani la butnărie și 2 ani la rotărie.⁸

După cum se arată în procesul-verbal al Consiliului județean Iași, încheiat în ședința din 15 nov. 1896, scopul școlii era „de a produce meseriași în comunele care trebuie să profite de învățătura lor, mai ales că ele cheltuiesc cu întreținerea lor în școală“⁹, școala fiind întreținută de comuna rurală Bucium cu subvenții din partea comunelor din județ.¹⁰ Astfel apar atestate documentar, de ex., pentru anul 1888¹¹ comunele: Căplenița, Hulboca, Cucuteni, Copou, iar pentru anii 1927—1928¹² comunele: Andrieșeni, Popești, Perman, Movileni, Ungheni, Podul-Iloaiei, Podgoria Copou, Prisecani, Sculeni, Iași, Vlădeni, Hîrlău, Scumpia, Mădîrjac, Cotnari, Cristești, Scobîlțeni, Luceni, Aroneanu, Stolniceni.

Profilul școlii și preocupările susținute pentru formarea unor buni meșteșugari reies din orarul școlii, procesele verbale încheiate la

Gefäße in großem Umfang verwendet wurden, was auch aus den zahlreichen Listen der verschiedenen Gefäße zur Aufnahme von Flüssigkeiten hervorgeht, die an den Zollschranken der Stadt Iași geeicht wurden.⁶

Der Umfang, den das Böttchergewerbe im Gebiet von Iași angenommen hatte, führte dann dazu, daß die Frage der Ausbildung von Fachleuten gelöst werden mußte. In Bucium, einer Vorstadt von Iași, wurde 1878⁷ eine „Gewerbeschule des Kreises Iași“ gegründet, deren einzige Abteilung anfangs die Böttcherei war; später kamen noch andere Abteilungen für Wagner, Schmiede, Korbflechter hinzu. Die Lehrzeit für Böttcher dauerte vier, die für Wagner zwei Jahre.⁸

Wie aus dem in der Sitzung des Kreisrates vom 15. November 1896 aufgenommenen Protokoll ersichtlich ist, war der Zweck der Schule, „Handwerker auszubilden, deren Wissen und Können den Gemeinden zugute kommen sollte, die Mittel für ihren Unterhalt in der Schule beisteuerten.“⁹ Die Schule wurde von der Landgemeinde Bucium und aus Zuwendungen der Gemeinden des Kreises erhalten.¹⁰ Für das Jahr 1888¹¹ z. B. sind dafür folgende Gemeinden urkundlich belegt: Căplenița, Hulboca, Cucuteni, Copou, für das Schuljahr 1927—1928¹² die Gemeinden: Andrieșeni, Popești, Perman, Movileni, Ungheni, Podul-Iloaiei, Podgoria Copou, Prisecani, Sculeni, Iași, Vlădeni, Hîrlău, Scumpia, Mădîrjac, Cotnari, Cristești, Scobîlțeni, Luceni, Aroneanu, Stolniceni.

Das Profil der Schule und die Bemühungen, tüchtige Handwerker auszubilden, lassen sich aus dem Stundenplan der Schule,

⁶ Arh. St. Iași, Fond Primăria Iași, dos. 30/1869 și 186/1869.

⁷ Primul act care se păstrează referitor la Școala de meserii din Bucium este catalogul școlii pe anul 1880—1881, iar din rapoartele înaintate de directorul acestei școli, V. Lohan, către prefectură reiese că școala din Bucium a fost înființată prin anul 1878 (Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 60/1881). Ultima mențiune privind Școala de meserii din Bucium este din anul 1927 — „Tabelul absolvenților pe anul 1927 și a candidaților reușiți la concursul de admitere pentru clasa I-a pe anul 1927—1928“ (Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 37/1927).

⁸ O școală cu profil asemănător — lemnărie-fierărie — cu durata de studii de 4 ani, a funcționat și la Tg. Frumos din anul 1880 (Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 76/1884).

⁹ Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 51/1896.

¹⁰ Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 120/1888.

¹¹ Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 120/1888.

¹² Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 37/1927.

⁶ Staatsarchiv Iași, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 30/1869 und 186/1869.

⁷ Der erste Akt, der sich auf die Gewerbeschule in Bucium bezieht, ist der Schulkatalog des Jahres 1880/1881. Aus den Berichten des Direktors der Schule, V. Lohan, an die Präfektur geht hervor, daß sie im Jahre 1878 gegründet wurde (Arch. Iași, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 60/1881). Zum letzten Mal wird die Schule im Jahre 1927 erwähnt. (Verzeichnis der Absolventen des Jahres 1927 und der erfolgreichen Kandidaten bei der Aufnahmeprüfung in die 1. Klasse des Schuljahres 1927—1928, Staatsarchiv Iași, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 37/1927).

⁸ Eine Schule mit ähnlichem Profil — Holzbearbeitung, Schmiede — von vierjähriger Studiendauer — gab es seit 1880 auch in Tg. Frumos (Staatsarchiv Iași, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 76/1884).

⁹ Staatsarchiv, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 51/1896.

¹⁰ Staatsarchiv, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 120/1888.

¹¹ Staatsarchiv, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 120/1888.

¹² Staatsarchiv, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 37/1927.

sfârșitul anului școlar precum și din tarifele de vânzare a produselor lucrate de elevi.

Astfel în anul 1896 orarul școlii de meserii din Bucium¹³ prevede pentru lecții practice de butnărie câte 10 ore pe zi, iar pentru lecții teoretice, fiind rezervate 3—4 ore pe zi, printre obiectele de studiu numărându-se aritmetica, geometria, istoria, geografia, religia, igiena, citirea și desenul. Elevii învățau să facă diferite produse de dogărie: balerci, căzi, feredee, ciubere, leice, zolnițe, putini, bălii săcăli etc., de diferite mărimi.¹⁴

Pentru executarea acestor produse se foloseau numeroase unelte și dintre cele mai perfecționate¹⁵.

La finele anului școlar, elevilor merituosi, drept premii, li se împărțeau unelte de dogărie¹⁶, iar după terminarea școlii absolvenților li se acordau ajutoare pentru deschidere de ateliere ce reprezentau o cotă de 50% din beneficiul de muncă provenit din vânzarea comenzilor, executate în școală.¹⁷

Din rapoartele Școlii de meserii din Bucium pe anii 1896, 1897 reiese grija permanentă de a determina pe absolvenți să deschidă ateliere în mediul sătesc, propunându-se ca acordarea de ajutoare materiale să fie condiționată de acest lucru.¹⁸ S-ar părea că în urma acestor rapoarte s-au luat măsuri în acest sens. Astfel, pentru anul 1897 se păstrează declarații ale absolvenților Școlii de meserii către prefectură, prin care se arată că se stabilesc în diferite comune din județ: Miroslava, Bucium, Belcești, Ceplenița, Rediul Mitropoliei etc.¹⁹

În situația statistică a meseriașilor din județul Iași pe anul 1902 referitor la meșterii butnari²⁰ apar înscrise comunele: Miroslava,

den Jahresschlußprotokollen und den Verkaufspreisen ersehen, mit denen die von den Schülern hergestellten Erzeugnisse abgesetzt wurden.

Der Stundenplan des Jahres 1896¹³ in der Gewerbeschule von Bucium sieht z. B. täglich 10 Stunden praktischen Unterrichts der Böttcher vor, für den theoretischen Unterricht 3—4 Stunden täglich; Lernfächer waren: Arithmetik, Geometrie, Geschichte, Geographic, Religion, Hygiene, Eichen und Zeichnen. Die Schüler lernten die verschiedensten Erzeugnisse des Böttcherhandwerks herstellen: Fässer und Fäßchen, Zuber, Eimer, Bütten, Wannen, Salzbüchsen, Trichter verschiedener Größen u. a. m.¹⁴

Zur Ausführung der Erzeugnisse standen den Schülern die besten Werkzeuge zur Verfügung.¹⁵

Am Ende des Schuljahres erhielten die guten Schüler Böttcherwerkzeug¹⁶ als Prämien und nach Beendigung der Schule gewährte man ihnen zur Eröffnung von Werkstätten Beihilfen, die 50% des aus dem Verkauf von Erzeugnissen der Schule erzielten Reingewinnes ausmachten.¹⁷

Aus den Jahresberichten von 1896 und 1897 der Gewerbeschule in Bucium geht hervor, daß man ständig bemüht war, die Absolventen zur Eröffnung von Werkstätten auf dem Land zu veranlassen, vor allem wurden die geldlichen Beihilfen davon abhängig gemacht.¹⁸ Es ist anzunehmen, daß konkrete Maßnahmen getroffen wurden. Für das Jahr 1897 liegen Erklärungen der Absolventen an die Präfektur vor, aus denen ersichtlich ist, in welcher Gemeinde des Kreises sie sich niederlassen wollten, und zwar in Miroslava Bucium, Belcești, Ceplenița, Rediul Mitropoliei u. a.¹⁹

In der Statistik des Kreises Iași sind für das Jahr 1902 in folgenden Gemeinden Böttchermeister²⁰ verzeichnet: Miroslava,

¹³ Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 51/1896.

¹⁴ „*Tarifa Scolii de meserii a jud. Iași pe anii 1896—1898*“, Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 51/1896.

¹⁵ „*Inventarul secției de butnărie pe anul 1927 a Școlii de meserii*“, (Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 37/1927).

¹⁶ Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 60/1881 și dos. 9/1897.

¹⁷ Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 37/1927.

¹⁸ Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 51/1896 și dos. 9/1897.

¹⁹ Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 9/1897.

²⁰ Arh. St. Iași, Fond Prefectura Iași, dos. 45/1901.

¹³ Staatsarchiv, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 51/1896.

¹⁴ *Tarif der Gewerbeschule des Kom. Iași der Jahre 1896—1898*, (Staatsarchiv Iași, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 51/1896).

¹⁵ *Inventar der Böttcherabteilung für das Jahr 1927 der Gewerbeschule* (Staatsarchiv Iași, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 9/1897).

¹⁶ Staatsarchiv Iași, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 60/1881, Dos. 9/1897.

¹⁷ Staatsarchiv Iași, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 37/1927.

¹⁸ Staatsarchiv Iași, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 51/1896 und Dos. 9/1897.

¹⁹ Staatsarchiv Iași, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 9/1897.

²⁰ Staatsarchiv Iași, Bestand der Präfektur Iași, Dos. 45/1901.

Tg. Sculeni, Bucium, Ciurea, Bivolari, Movileni, Băiceni, Brăești, Cotnari, Păușești, Podul-Iloaiei etc., în unele sate funcționând mai multe ateliere de acest fel.

Din aceeași situație statistică reiese că la sate activitatea micilor meșteșugari butnari era condiționată de un anumit sezon (toamna) și de comenzi întâmplătoare — ocupația lor de bază fiind în general agricultura.²¹

O altă categorie o formează atelierele aparținând mănăstirilor din jurul Iașului și marilor proprietari de vii.

La mănăstiri, meșterii butnari recrutați din rîndul călugărilor, lucrau permanent într-un atelier organizat, de ex. mănăstirile Cetățuia și Bucium. În cazul proprietarilor de vii se deosebesc două situații: una în care aceștia aveau ateliere proprii, cu meșteri butnari angajați permanent²² și alta în care meșterii se angajau sezonier pentru efectuarea lucrărilor de butnărie.

Numărul mare al atelierelor de dogărie existente în orașul Iași reiese din numeroasele cereri adresate primăriei comunei Iași pentru eliberări de autorizații de funcționare, preschimbări de carnete de meșteri sau calfe de către Camera de muncă, precum și procese verbale de examinare pentru acordarea titlului de meșter sau calfă, procese-verbale ale Inspectoratului regional al muncii din Iași, privind diferite ateliere meșteșugărești etc., ca de exemplu cele din anii 1922—1925, 1937—1938, 1943, 1947—1948 (păstrate astăzi la Arhivele Statului din Iași).

De obicei, atelierele de butnărie orășenești, avînd o producție permanentă, constituiau și un loc de desfacere a produselor proprii²³, apărînd chiar necesitatea deschiderii unor depozite. Astfel în orașul Iași, în anul 1924 existau pe aceeași stradă — Palat — două depozite pentru produse de dogărie.²⁴

La expoziția organizată de Societatea viticolă Iași,²⁵ în anul 1923 variatele produse

Tg. Sculeni, Bucium, Ciurea, Bivolari, Movileni, Băiceni, Brăești, Cotnari, Păușești, Podul-Iloaiei u.a. In einigen dieser Gemeinden gab es sogar mehrere Böttcherwerkstätten.

Aus der gleichen Statistik geht hervor, daß die Böttchermeister auf dem Lande meist nur in einer bestimmten Jahreszeit, nämlich im Herbst, oder auf besondere Bestellung arbeiteten, ihre Hauptbeschäftigung war aber im allgemeinen der Ackerbau.²¹

Zu einer anderen Kategorie gehören die Werkstätten der Klöster und der Großgrundbesitzer in der Umgebung von Iași.

In den Klöstern arbeiteten eine Anzahl von Mönchen ständig in gut eingerichteten Böttcherwerkstätten, z. B. in den Klöstern von Cetățuia und Bucium. Bei den Besitzern großer Weingärten kann man zwei verschiedene Arbeitsweisen unterscheiden: einige besaßen eigene Werkstätten, in denen fest angestellte Meister arbeiteten,²² andere nahmen Böttchermeister nur gelegentlich zur Ausführung der Saisonarbeiten in Lohn.

Die große Anzahl von Böttcherwerkstätten in Iași geht aus den zahlreichen Gesuchen an verschiedene Ämter hervor: an das Bürgermeisteramt um Arbeitsbewilligungen, an die Gewerbekammer um Erneuerung der Gewerbescheine für Meister und Gesellen; weiterhin aus den Protokollen der Prüfungen, denen sich Anwärter auf den Meister- oder Gesellentitel zu unterziehen hatten. Die Protokolle des regionalen Arbeitsinspektorats in Iași geben Aufschluß über die verschiedenen, im Kreis vorhandenen Werkstätten, z. B. für die Jahre 1922—1925, 1937—1938, 1943, 1947—1948 (heute im Staatsarchiv von Iași).

Die Werkstätten in der Stadt arbeiteten meist das ganze Jahr hindurch und setzten ihre Erzeugnisse an Ort und Stelle ab;²³ daraus ergab sich die Notwendigkeit auch Lagerräume für die Ware einzurichten. 1924 gab es in Iași zwei in derselben Straße (Palatstraße) gelegene Lagerhäuser für die Erzeugnisse der Böttcher.²⁴

In der von der Weinbaugesellschaft aus Iași²⁵ veranstalteten Ausstellung im Jahre

²¹ De altfel aceasta este și în prezent situația micilor meșteșugari de la sate.

²² Arh. St. Iași, Fond Camera de muncă, dos. 76/1938.

²³ Șt. Olteanu, *Meșteșugurile din Moldova în sec. XVII*, în Studii și materiale de istorie medie, vol. 3, 1959, p. 128.

²⁴ Arh. St. Iași, Fond Primăria Iași, dos. 248/1924.

²⁵ Buletinul Camerei de comerț și industrie, circ. VIII Iași, an XXI, aug. 1912, nr. 9—10, p. 5.

²¹ Übrigens ist die Lage der Kleingewerbetreibenden in den Dörfern heute die gleiche.

²² Staatsarchiv Iași, Bestand der Arbeitskammer, Dos. 76/1938.

²³ Șt. Olteanu, *Meșteșugurile din Moldova în sec. XVII* în Studii și materiale de istorie medie, Band 3, 1959, S. 128.

²⁴ Staatsarchiv Iași, Bestand des Bürgermeisteramtes Iași, Dos. 248/1924.

²⁵ Amtsblatt der Handels- und Gewerbekammer, Zirk. VIII, Iași, XXI. Jahrg., Aug. 1912, Nr. 9—10, S. 5.

de dogărie din Iași și împrejurimi figurează printre obiectele specifice pentru economia județului, doagele fiind și unul dintre articolele de export.²⁶

Față de trecut, importanța produselor de dogărie în prezent s-a accentuat ca urmare a dezvoltării sectorului viticol și pomicol și a intensificării recoltării și prelucrării fructelor de pădure — producția de butoaie fiind destinată atât consumului intern cât și exportului. Alături de micile ateliere de dogărie existente, în anii puterii populare au fost create cooperative meșteșugărești și unități mai mari, dotate cu utilaje perfecționate în care se asigură o producție sporită, calitativ superioară, realizându-se în același timp și însemnate economii de material.

Pentru întocmirea lucrării de față au fost cercetate mai multe ateliere de dogărie sătești, câteva mici ateliere din orașul Iași, ateliere ale unor întreprinderi socialiste din Iași (Oficiul legume-fructe, G.A.S. Bucium), Cooperativa de butnărie „Tehnolemn” din cartierul Nicolina-Iași și U.I.L. Ciurea-Iași. Au fost urmărite fazele de lucru și uneltele folosite fiind surprinse și noile aspecte apărute în dezvoltarea acestui meșteșug. Astfel s-a constatat că principalele operațiuni de confecționare a butoaielor, se succed în aceeași ordine, indiferent de numărul uneltelor întrebuintate și de gradul lor de perfecționare — de aceasta depinzând însă calitatea lucrului, timpul necesar și efortul depus de meșteșugar.

În general, fazele de prelucrare a butoaielor sînt următoarele:

- confecționarea doagelor;
- confecționarea cercurilor;
- montarea doagelor;
- focăritul;
- gărdinăritul;
- confecționarea fundului;
- montarea fundului.

Potrivit cu întrebuintarea care li se dă, butoaiele se confecționează din diferite esențe lemnoase care trebuie însă să îndeplinească anumite condiții: lemnul să se despică ușor pentru a putea fi prelucrat în doage, să fie du-

1923 erwiesen sich die Erzeugnisse der Böttcherei als kennzeichnend für die Gesamtwirtschaft des Kreises; Faßdauben gehörten zu den Exportartikeln.²⁶

Infolge der Entwicklung des Wein- und Obstsektors und der intensiv betriebenen Ernte und Verarbeitung der Waldfrüchte hat sich die Bedeutung der Böttcherei heute im Vergleich zu früher noch erhöht; ihre Erzeugnisse sind sowohl für den eigenen Gebrauch als auch für den Export bestimmt. In den Jahren der Volksmacht wurden neben den bestehenden kleinen Böttcherwerkstätten Handwerksgenossenschaften und größere Einheiten geschaffen, deren vollkommen ausgestattete Werkstätten eine größere und bessere Produktion und eine rationellere Materialverwertung gewährleisten.

Unserer Arbeit liegen Untersuchungen von Böttcherwerkstätten in mehreren Dörfern zugrunde, ferner einiger kleiner Werkstätten in Iași und der Werkstätten sozialistischer Einheiten in Iași (Verwertungsstelle für Gemüse und Obst, LPG Bucium), der Handwerker-genossenschaft der Böttcher „Tehnolemn“ im Nicolinaviertel in Iași und der Industrie-einheit für Holzverarbeitung (U.I.L.) in Ciurea-Iași. In allen Einheiten wurden die Arbeitsgänge und die dabei verwendeten Werkzeuge untersucht und die neuen Aspekte vermerkt, die innerhalb dieses Handwerkszweiges aufgetreten sind. Es wurde festgestellt, daß die hauptsächlichsten Arbeiten beim Herstellen der Fässer stets in derselben Reihenfolge vorgenommen werden, unabhängig von der Art und Beschaffenheit der Werkzeuge; von der Güte der Werkzeuge hängt indessen die Qualität, die notwendige Arbeitszeit und die vom Handwerker aufgewendete Arbeitskraft ab.

Im allgemeinen sind die Arbeitsgänge zur Herstellung der Fässer die folgenden:

- die Herstellung der Dauben;
- die Herstellung der Reifen;
- das Zusammenfügen der Dauben;
- das Erwärmen des Holzes;
- das Falzen der Dauben;
- die Herstellung des Faßbodens;
- das Einfalzen des Bodens.

Je nach der Verwendung werden die Fässer aus verschiedenen Holzarten hergestellt, die gewisse Voraussetzungen erfüllen müssen: Das Holz muß sich leicht spalten lassen, um zu Dauben verarbeitet werden zu können, es

²⁶ Buletinul Camerei de comerț și industrie, circ. VIII Iași, an. XXIV, mai 1915, nr. 13—16, p. 22—23.

²⁶ Amtsblatt der Handels- und Gewerbekammer, Zirk. VIII, Iași, XXIV. Jahrg., Mai 1915, Nr. 13—16, S. 22—23.

rabil, elastic, să nu fie compact pentru a nu permite scurgerea lichidelor, să nu altereze gustul, mirosul sau culoarea băuturilor sau a alimentelor. Lemnul de stejar întrunind toate condițiile cerute este cel mai căutat și mai des folosit pentru confecționarea butoaielor, în special a celor destinate păstrării băuturilor alcoolice. Vasele de rășinoase nu sînt bune pentru vin căci au miros de rășină și putrezesc repede. Ele se pot folosi numai pentru păstrarea tescovinei. Pentru conservarea legumelor sau a substanțelor grase se pot folosi butoaie confecționate din lemn de fag, rășinoase, etc., iar pentru produse solide se poate întrebuința lemnul oricărei specii.

Lemnul cel mai bun pentru confecționarea doagelor se alege din partea inferioară a trunchiului arborelui, preferîndu-se porțiunea cuprinsă de la 1 m de pămînt și pînă la 1 m de la coroană, aceasta fiind partea cea mai dreaptă și mai lipsită de noduri.

Un minimum de unelte — și acestea fiind dintre cele mai simple — cu care se pot confecționa butoaiele sînt: toporul, maiul și penele, fereastră, barda, cuțitoaia, gealul drept (rindea), „masa“²⁷ (fig. 1), „păpușă“²⁸ (fig. 2), ciocanul, „șurubul“²⁹, gărdinarul³⁰ și compasul, unelte la care se limitează astăzi doar bătrîinii meșteșugari de la sate.

Pentru executarea operațiunilor mai grele, cum sînt confecționarea doagelor și grădinaritul cu lucrările pregătitoare acestora, s-au introdus treptat unelte perfecționate care asigură desfășurarea lucrului în condiții mai bune, micșorează efortul depus de meșteșugari și timpul necesar de lucru. Astfel, în micile ateliere de la sate, scîndurile pentru doage se despicau din bușteni cu ajutorul toporului, maiului și a penelor. Munca cea mai grea era de fasonare a doagelor, întrucît acestea se cio-

muß dauerhaft, elastisch und doch fest sein, damit Flüssigkeiten nicht durchsickern, der Geschmack, der Geruch und die Farbe der Getränke und Nahrungsmittel dürfen nicht verändert werden. Das Eichenholz erfüllt all diese Voraussetzungen und ist deswegen am gesuchtesten und wird am häufigsten zur Herstellung von Fässern verwendet, vor allem für solche, die zur Aufnahme alkoholischer Getränke bestimmt sind. Fässer aus Tannenholz sind des Harzgeruches wegen für Wein ungeeignet, auch faulen sie leicht. Sie können nur zum Aufbewahren von Trebern gebraucht werden. Zur Aufbewahrung von Gemüse oder fetthaltigen Stoffen verwendet man auch Fässer aus Buchen- oder Tannenholz u. a. Für feste Stoffe ist jede Holzart geeignet.

Das zur Herstellung der Dauben am besten geeignete Holz ist der untere Teil des Baumes, vorzüglich der 1 m hoch über der Erde bis zu 1 m von der Krone entfernt liegende Teil, da er am geradesten und frei von Knoten ist.

Das Minimum an Werkzeugen — es sind die einfachsten —, die zur Herstellung von Fässern benötigt werden, sind folgende: Axt, Schlägel und Keile, Säge, Schlichtbeil, Spaltklinge (cuțitoaia), Hobel (gealul drept), Hobelbank („masa“)²⁷ (Abb. 1), „păpușă“²⁸ (Abb. 2), Hammer, Schraube²⁹, Kröse (gărdinarul)³⁰ und Zirkel. Mit diesen Werkzeugen begnügen sich heute nur noch die alten Meister auf dem Lande.

Zur Ausführung der mühsamen Arbeiten wie für die Herstellung der Dauben und das Einfalzen der Gargel sowie die Vorbereitungen dieser Arbeiten wurden immer vollkommene Werkzeuge eingeführt, die bessere Arbeitsbedingungen sichern und die notwendige Arbeitskraft und Arbeitszeit verringern. In den kleinen Dorfwerkstätten wurden die Baumstämme mit Axt, Schlägel und Keilen in die für die Daubenbretter entsprechend langen Kloben geteilt. Die schwerste Arbeit war das Formen der Dauben, sie wurden ausschließ-

²⁷ Gealău mare la care se trag doagele pe părțile laterale spre a se îngusta la capete și a se obține — pe toată lungimea doagei — o oblicitate a canturilor care asigură încheierea perfectă a doagelor.

²⁸ Ciocan de lemn, parțial îmbrăcat în metal, folosit pentru baterea cercurilor. Corpul păpușei se confecționează din lemn „pentru a nu se sălta mina lucrătorului“ în timp ce bate cu ciocanul peste păpușă sprijinită pe cerc. Muchia ascuțită a păpușei prezintă o șanțuire longitudinală cu ajutorul căreia se fixează pe marginea cercului.

²⁹ Dispozitiv folosit pentru stringerea butoiului la gură după ce acesta a fost montat la unul din capete.

³⁰ Unealtă folosită pentru dat „gardina“ — șanțul de la gura butoiului — în care se fixează fundul.

²⁷ Großer Hobel, mit dem die Seiten der Dauben abgezogen werden, um sie an den Enden zu verschmälern und längs der Daube eine abgeschrägte Kante herzustellen, so daß sie fest aufeinanderpassen.

²⁸ Teilweise mit Metall überzogener Holzhammer, zum Anschlagen der Faßbänder. Der Griff der sog. „păpușă“ wird aus Holz gearbeitet, „damit er der Hand des Arbeiters nicht entgleite“, während er auf die an den Reit gehaltene „păpușă“ mit dem Hammer schlägt. Die scharfe Kante der „păpușă“ hat eine längsgerichtete Fuge, mit deren Hilfe sie am Rande des Bandes festhaftet.

²⁹ Einrichtung zum Zusammenziehen der Dauben an der einen Öffnung, nachdem der Boden an der anderen befestigt wurde.

³⁰ Werkzeug zum Einschnitten der Fuge an der Öffnung des Fasses, in die der Boden eingepaßt wird.

pleau în întregime cu barda. Pentru scobirea lor în interior, în loc de bardă se folosea uneori un toporaş cu lama curbată, tesla sau cuţitoaia rotundă. Cu aceleaşi unelte se curăţă şi gura butoiului în interior, înainte de gărdinărit. Mai târziu, gealul rotund a înlocuit tesla şi toporaşul cu lama curbată, iar în atelierele de la oraş a mai apărut o serie întreagă de unelte perfecţionate, folosite şi astăzi.

În zona Iaşului, atât în atelierele săteşti cât şi în cele de la oraş, pentru susţinerea doagelor la toate produsele de dogărie se folosesc cercuri de fier, cercurile de lemn nefiind utilizate nici în practica bătrânilor meşteşugari.

Din cercetările efectuate pe teren se constată că în întreaga zonă, pentru curbarea doagelor — după ce butoiul a fost montat la un capăt (obţinându-se așa-numita „manta“) (fig. 3) se practică sistemul focăritului.³¹

Pentru strânsul butoiului la gură în vederea introducerii cercurilor şi la celălalt capăt se cunosc două procedee: strânsul cu parul, (fig. 4), sistem mai vechi practicat în mediul rural, şi strânsul cu „şurubul“ (fig. 5) — dispozitiv special construit.

Numărul scîndurilor din care se fac fundurile variază în raport cu lăţimea materialului şi dimensiunile butoiului. La fel ca şi la pereţi, fundul făcut din bucăţi mai înguste de scîndură este mai rezistent întrucît nu se scoarjeşte şi nu crapă. Scîndurile centrale ale fundului se numesc „stîlpi“, cele marginale „aripi“.

Se practică două sisteme de fixare a fundurilor: a) prin interiorul butoiului şi b) din exterior. În primul caz, după ce se scot cercurile la un capăt, unul din funduri, introdus în butoi, se bate cu parul pînă ce intră în gărdină. Celălalt fund, de asemenea, introdus în interior, se fixează parţial în gărdină, fiind tras apoi spre gură cu ajutorul unei „ghiare“ de fier. În cazul al doilea, mai frecvent, ambele funduri se fixează din exterior, prin batre cu ciocanul pe margine.

Pentru a asigura etanşeităţea butoiului, în jurul gărdinei şi printre capetele doagelor se pune papură — „se păpureşte butoiul“.

³¹ Durata focăritului variază între 15 minute şi două ore, în raport cu capacitatea butoiului. Un alt sistem folosit pentru curbarea doagelor este cel prin aburire cu ajutorul instalaţiei de abur.

lich mit dem Schlichtbeil ausgehauen. Zum Aushöhlen des Innern verwendete man manchmal eine kleine Axt mit gebogener Schneide (tesla oder toporaşul cu lamă curbată = runde Spaltklinge). Mit denselben Werkzeugen wurde auch der innere Rand vor dem Falzen der Dauben geglättet. Später bediente man sich eines Hobels mit gebogener Schneide, und in den Städten treten eine ganze Reihe verbesserter Werkzeuge auf, die man auch heute noch verwendet.

Im Gebiet von Iaşi, in den ländlichen wie in den städtischen Werkstätten, werden ausschließlich Eisenbänder zum Zusammenhalten der Dauben verwendet; Holzreifen gebrauchen selbst die ältesten Meister nicht mehr.

Die Geländeuntersuchungen haben gezeigt, daß, nachdem das Gebinde an dem einen Ende befestigt wurde (man erhält auf diese Art den „Mantel“ — Abb. 3), in dem ganzen Gebiet das System des Erwärmens (focărit) ³¹ zum Biegen der Dauben verwendet wird.

Um die Dauben auch am anderen Ende zusammenzuziehen und die Faßbänder anzulegen, gibt es zwei Systeme: das Zusammenpressen mit Hilfe eines Pfahls (Abb. 4) ist die ältere, auf dem Land geübte, das neuere System bedient sich einer besonderen durch eine Schraube betätigten Einrichtung (Abb. 5).

Die Anzahl der Bretter für die Faßböden ist je nach der Breite des Materials und den Ausmaßen des Fasses verschieden. Wie die Wände, sind auch die aus schmälern Brettern hergestellten Böden widerstandsfähiger, weil sie sich schwerer teilen und nicht springen. Die mittleren Bretter heißen Pfosten (stîlpi), die seitlichen Flügel (aripi).

Die Böden werden auf zwei Arten eingesetzt: a) von innen und b) von außen. Im ersten Fall wird der Boden, nachdem die Reifen an dem einen Ende entfernt wurden, in das Faß eingeführt, und so lange mit einem Schlägel geklopft, bis er in die Fuge der Dauben springt. Der zweite Boden wird zuerst nur teilweise eingefalzt und dann mit einem eisernen Haken vollständig in die Öffnung gezogen. Im zweiten Fall werden beide Böden von außen angebracht, indem man mit dem Hammer auf den Rand klopft.

Um die Undurchlässigkeit des Fasses zu gewährleisten, werden Fuge und Enden der Dauben mit Schilfrohr abgedichtet („se păpureşte butoiul“). Das Zapfenloch wird mit

³¹ Die Dauer des Erhitzens beträgt je nach der Größe des Fasses 15 Minuten bis 2 Stunden. Ein anderes System zum Biegen der Dauben besteht im Dämpfen mittels einer besonderen Einrichtung.

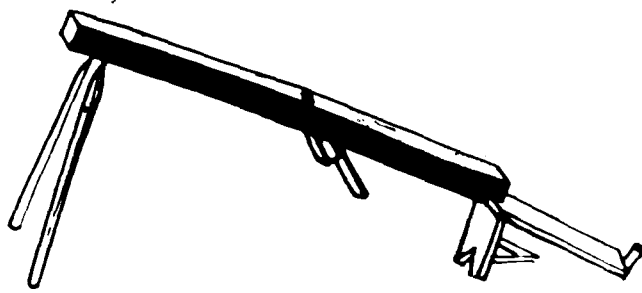

Fig. 1. „Masa“.

Abb. 1. Großer Hobel (masa).

Fig. 2. „Păpușa“.

Abb. 2. Die sogenannte „păpușa“.

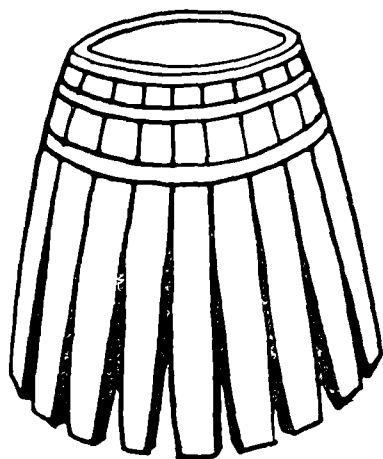

Fig. 3. „Mantaua“.

Abb. 3. Mantel (mantaua).

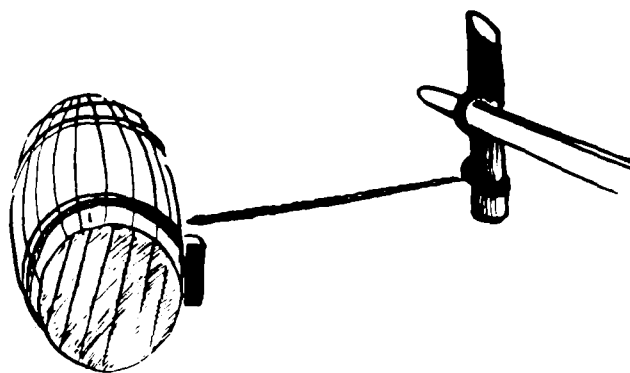

Fig. 4. Strînsul butoiului
cu parul.

Abb. 4. Das Zusammen-
ziehen der Dauben mit dem
Pflock.

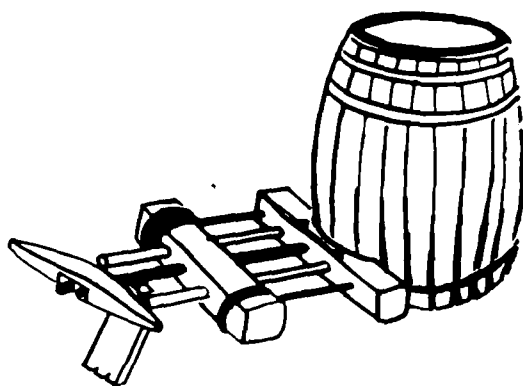

Fig. 5. Strînsul butoiului
cu șurubul.

Abb. 5. Das Zusammen-
ziehen der Dauben mit der
Schraube.

„Vrana“ se dă cu sfredelul în direcția lungimii „stîlpului“ (scîndura centrală a fundului), pe doaga pe care se încheie și cercurile.

*
*   *
*

Dacă micul meșteșugar butnar reușea într-o săptămîină să execute cel mult două butoaie de stejar de mărime potrivită, în atelierele în care se foloseau unelte perfecționate se puteau confecționa trei butoaie pe săptămîină, orele de lucru nefiind limitate. În cooperative, producția apare dublată pe cap de lucrător, aceasta realizîndu-se numai în cadrul celor opt ore de lucru, datorită faptului că majoritatea vechilor unelte au fost înlocuite prin mijloace mecanizate. Mașinile folosite execută operațiunile cele mai grele: confecționarea doagelor, confecționarea fundurilor și gîrdinăritul, rămînînd să se efectueze manual lucrările de finisare și montare. La U.I.L. Ciurea care are și o secție de dogărie pentru confecționarea butoaielor de fag (pentru ambalaj) cu capacitatea de 100 l, sînt mecanizate în întregime operațiunile de executare a butoaielor, efectuîndu-se manual doar asamblarea pieselor componente. Se realizează astfel importante economii de material, de timp, micșorarea efortului depus de meșteșugar și îmbunătățirea calității lucrului, la aceasta, contribuind și o justă diviziune a muncii.

După cum rezultă din cele de mai sus, meșteșugul butnăritului în zona Iașului s-a practicat pe scară largă și de către meșteri calificați. Orașul Iași, el însăși important centru viticol fiind în același timp și un puternic centru meșteșugăresc,³² a avut un rol deosebit în pregătirea meșterilor butnari pentru diferite sate din împrejurimi și chiar centre mai îndepărtate (ex. Belcești, Cotnari, Huși).

Importanța acestui meșteșug se menține și astăzi, produsele de dogărie din această zonă contribuind la satisfacerea cerințelor consumului intern cît și ale exportului.

³² În numeroase documente păstrate la Arhivele Statului din Iași este atestată existența unui mare număr de bresle meșteșugărești pentru diferiți ani (de ex. Fond Eforia Iași, dos. 30/1834, dos. 44/1849, Fond Primăria Iași, dos. 100/1863 etc.). Situația breslelor din Iași, din diferiți ani, este prezentată, cu unele informații privind activitatea acestora de N. A. Bogdan în monografia „Orașului Iași“, Iași 1913.

dem Bohrer in der Längsrichtung des Mittelbretts des Bodens gebohrt, in die Daube, wo die Reifen sich zusammenschließen.

*
*   *
*

Der Kleinhandwerker konnte in der Woche höchstens zwei Eichenfässer mittlerer Größe herstellen, die besser eingerichteten Werkstätten stellten auch drei Fässer fertig. Die Zahl der Arbeitsstunden war unbegrenzt.

Dank der Einführung mechanisierter Hilfsmittel, durch die die meisten alten Werkzeuge ersetzt wurden, hat sich die Pro-Kopf-Produktion in den Genossenschaftswerkstätten verdoppelt, und zwar innerhalb der acht Stunden Arbeitszeit. Die verwendeten Maschinen führen die schwersten Arbeiten aus: die Herstellung der Dauben, der Böden und der Gargel (Falz); der Handarbeit bleibt bloß die Zusammenstellung und Ausfertigung der Fässer vorbehalten.

In der Industrieinheit der Holzverarbeitung (U.I.L.) in Ciurea, die auch eine Böttcherabteilung zur Herstellung von Fässern aus Buchenholz (zur Verpackung) mit einem Fassungsvermögen von 100 l hat, sind alle Arbeitsgänge mechanisiert, bloß das Zusammenstellen der Fässer wird mit der Hand ausgeführt. Es werden dadurch bedeutende Einsparungen an Material, Zeit und Arbeitskraft erzielt, die Qualität wird verbessert, was auch einer entsprechenden Arbeitsteilung zuzuschreiben ist.

Wie aus dem Gesagten hervorgeht, wurde das Handwerk der Böttcherei in dem Gebiet von Iași in großem Umfang auch von qualifizierten Meistern betrieben.

Die Stadt Iași selbst, ein bedeutendes Weinbau und gleichzeitig Handwerkszentrum³² hat eine große Rolle bei der Ausbildung der Böttchermeister für die Dörfer der Umgebung und selbst entferntere Zentren gespielt (z. B. Belcești, Cotnari, Huși).

Dieses Handwerk hat auch heute nichts von seiner Bedeutung eingebüßt; die Erzeugnisse der Böttcherei decken nicht nur den Bedarf unseres Landes, sondern sie werden auch in andere Länder ausgeführt.

³² In zahlreichen Urkunden im Staatsarchiv von Iași ist das Bestehen einer großen Anzahl von Handwerkerzünften für verschiedene Jahre belegt (z. B. im Bestand Eforia Iași, Dos. 30/1834, Dos. 44/1849, im Bestand des Bürgermeisteramtes, Iași, Dos. 100/1863 usw.). Über die Zünfte in Iași und ihre Tätigkeit in den verschiedenen Jahren berichtet N.A. Bogdan in der Monographie „Orașul Iași“, Iași, 1913.